

Dames en heren, ik geef nu graag het woord aan Frits Bolkestein.

Frits Bolkestein: zeer geachte dames en heren, beste Edso, zeer geachte mevrouw Toxopeus, beste collega's, zeer geachte ministers en staatssecretarissen van het verleden en van de toekomst, beste mensen, de VVD blaakt van gezondheid.

We hebben nog nooit zoveel leden van gemeenteraden, wethouders, leden van Provinciale Staten, Gedeputeerden, leden van de Eerste Kamer, Tweede Kamer, Europees Parlement gehad als nu.

Ik kan niet zeggen dat wij meer bewindslieden hebben gehad dan ooit tevoren als ik het me wel herinner dan zaten er in het kabinet van Agt-Wiegel zes ministers en zes staatssecretarissen dus dat record bestaat nog voor ons om te worden overtroffen maar dat zal in de toekomst zonder twijfel niet lang op zich laten wachten.

Wij zijn in de Eerste Kamer groter dan de Partij van de Arbeid en D'66 tezamen en in de Tweede Kamer zijn we ruimschoots de tweede partij. Bij de vorige verkiezingen zei ik: 'maak van de VVD de sterke nummer twee', nou dat hebben we dus met vertraging van één verkiezingscampagne waargemaakt, in deze campagne was de slagzin 'maak van de VVD de grootste partij van het land' dus u weet wat er in het jaar 2002 zal gebeuren.

Die successen die zijn behaald door onze gehele partij die, zoals wij allen weten, voor een groot gedeelte berust op het werk van al die honderden, al die duizenden vrijwilligers.

Maar de Tweede Kamerfractie is nu eenmaal de etalage van de partij en onze fractie in die Kamer heeft dan ook een leidende rol gespeeld in zeven verkiezingen, tweemaal Gemeenteraadsverkiezingen, tweemaal de verkiezingen voor Provinciale Staten, tweemaal de Tweede Kamerverkiezingen en één keer voor het Europees Parlement en bij al die zeven verkiezingen is er vooruitgang geboekt.

Hoe kwam dat? Dat kwam omdat de Tweede Kamerfractie, zoals ik zeg etalage van de partij, zich van het begin af aan heeft gevoegd naar drie

richtlijnen, Clements Cornielje nu vice-voorzitter van de fractie toen woordvoerder zal zich dat nog goed herinneren.

Die drie richtlijnen waren als volgt: in de eerste plaats herbevestiging van ons imago, van ons keurmerk van degelijkheid, deugdelijkheid en fatsoen.

In de tweede plaats alle aandacht voor de lange termijn, natuurlijk de krant van morgenochtend is ook belangrijk, maar men mag de lange termijn nooit vergeten in feite behoort daar de nadruk op te liggen.

En in de derde plaats leiderschap in politieke discussies.

Ik licht toe, het eerste punt was dus de herbevestiging van ons imago, ons keurmerk van degelijkheid, deugdelijkheid en fatsoen en we hebben dat gedaan door bijvoorbeeld elk jaar tegenbegrotingen in te dienen, althans voorzover wij in de oppositie zaten, en ook alle tegenvoorstellen uit die tijd van een deugdelijke financiering te voorzien zodat er geen losse flodders werden geschoten maar dat alles goed was onderbouwd.

Het tweede punt, alle aandacht voor de lange termijn omdat wij niet wilden dat ons zou overkomen wat, met respect voor de Partij van de Arbeid, kan worden gezegd dat zij in de jaren '80 alle bezuinigingsvoorstellen van de hand wezen en toen in de jaren '90 in de befaamde tussenbalans van februari 1991 ze zichzelf tegenkwamen en van alles en nog wat moesten doen wat voor die partij pijnlijk was, dat wensten wij niet en daarom hebben wij gezegd alle aandacht voor de lange termijn zodat wij consistent nu en in de toekomst kunnen opereren.

En in de derde plaats dus het leiderschap in politieke discussies en ook dat heeft onze Tweede Kamerfractie naar behoren en overtuigend kunnen doen.

Ik noem een paar onderwerpen: daar is er het onderwerp van de overlegeconomie en van de modernisering van de sociale zekerheid.

Er is het onderwerp van het financieringstekort, keer op keer werden wij beschuldigd van een dogma van die verlaging van dat tekort, daar hoor je nu eigenlijk niemand meer over praten, en ook dat was een belangrijk discussiepunt dat wij naar voren hebben gebracht.

In latere jaren is dat de 'Zalm-norm' gaan heten maar daarover later wat meer.

Ten derde de Europese integratie en in het bijzonder de Europese muntunie, de Economische en Monetaire Unie.

En dan zijn er ten vierde en ten vijfde onderwerpen betreffende de integratie van minderheden, het asielzoekervraagstuk, ik noem dan verder nog het hele onderwerp van de ontwikkelingssamenwerking en verder de kwaliteit van het

onderwijs, ziedaar een boekje van politiek belangrijke onderwerpen waar de Tweede Kamerfractie een leidende rol heeft gespeeld.

Het is dan ook mijn mening dat een fractie die zich aan die drie richtlijnen houdt dus nogmaals dat keurmerk van degelijkheid, deugdelijkheid en fatsoen en in de tweede plaats alle aandacht voor de lange termijn en ten derde leiderschap in politieke discussie.

Mij dunkt dat een fractie die zich aan die drie richtlijnen houdt dat een dergelijke fractie alle stormen doorstaat, dat is ook gebleken.

Dames en heren, het vorige regeerakkoord was goed, het huidige regeerakkoord, waar u allen denk ik een kopie van heeft ontvangen, het huidige regeerakkoord is dat niet minder.

Het is een goed regeerakkoord waar vele blauwe alinea's in vallen te ontdekken, het is een stevige basis voor het regeren in de komende vier jaar.

Ik zou in het kort, want er is nog gelegenheid voor discussie, vier aspecten van dat regeerakkoord willen toelichten.

In de eerste plaats de mogelijkheid voor nieuwe uitgaven, in het jargon intensiveringen genoemd, in de tweede plaats in het financiële kader waarbinnen dat moet worden geplaatst, in de derde plaats de investeringen die het kabinet zich voornemt om tot het jaar 2010 te doen en in de vierde plaats enige opmerkingen over het bestuur.

In de eerste plaats dus de ruimte voor nieuwe uitgaven.

Die ruimte is aanzienlijk.

Ik noem twee onderwerpen, onderwijs en zorg waar de ruimte voor nieuwe uitgaven aanmerkelijk groter is dan voorzien was in ons eigen verkiezingsprogramma.

Onderwijs krijgt er geld bij oplopend tot 1,8 miljard gulden, dat is een zeer aanzienlijke som geld. Ik was daar in het bijzonder op gevlust, op die ruimte, omdat ik hoge prijs stelde op een liberale minister op dat belangrijke departement en dat is gelukt.

En ik ben erg blij dat de oude getrouwe en in onze kring zo bekende Loek Hermans, hij is commissaris van de Koningin in Friesland, dat belangrijke ambt op zich neemt, ik zal hem zo meteen nog nader aan u voorstellen voorzover u hem nog niet mocht kennen.

Ik was er zeer op gevlust om ruimte te verschaffen op dat ministerie omdat ik vond en vind dat dat nodig is en dat is gelukt en wij kunnen er blij mee zijn.

Datzelfde geldt voor de zorg, daar is de nieuwe ruimte nog omvangrijker dan die bestemd is voor het onderwijs namelijk 2,2 miljard gulden. Natuurlijk heb ik het nu over guldens in het jaar tot 2002 want het loopt op in stapjes tot dat niveau van 2,2 miljard gulden.

Dat komt neer op een volumegroei van 2% per jaar. Waar het vorige regeerakkoord rekende met een volumegroei van 1,3% per jaar, dat is overschreden. De realiteit toonde iets van 1,7% per jaar en het wordt nu 2% per jaar en dat geld is nodig.

In de eerste plaats omdat, zoals ons bekend, onze samenleving in redelijk snel tempo vergrijst en in de tweede plaats omdat de technieken steeds beter worden, beide aspecten zijn natuurlijk verheugend want het betekent dat zij die de leeftijd van 65 jaar hebben bereikt nog een tijdje kunnen blijven meedoen aan het maatschappelijke... en in de tweede plaats omdat al die prachtige nieuwe medicijnen en die nieuwe behandelingsmethoden natuurlijk het leven zeer veraangenamen, dus wij moeten daar erg tevreden en gelukkig mee zijn maar het is allemaal wel erg duur.

Welnu wij hebben daarin voorzien en, voor de zorg zoals dat dan wordt genoemd, is dus die volumegroei van 2% per jaar nu voorzien. Wat gaan wij daar mee doen? Ik noem vier punten, Erica zal het mij niet kwalijk nemen dat ik haar de woorden uit de mond neem.

In de eerste plaats vergroting van de privacy in de verpleeghuizen, zoals u weet is dat héél belangrijk en Erica heeft daar hard aan gewerkt. In de tweede plaats verkleining van de wachtlijsten, ten derde vergroting van de kwaliteit van de zorg, dus meer handen aan het bed zoals dat heet en in de vierde plaats, niet onbelangrijk, de ongelofelijke ophoop in de kosten van medicijnen die werkelijk formidabel is en die ons zeer veel hoofdbrekens heeft gekost.

Dus voor zorg en onderwijs hebben wij die grote bedragen nu gevoteerd, nee ik herstel het is de Kamer die voteert wij stellen dat voor, althans de onderhandelaars hebben dat voorgesteld, en het is geaccordeerd door de fracties en ik geloof dat wij daar allemaal erg blij mee kunnen zijn.

Ik noem nu twee andere categorieën voor de veiligheid 850 miljoen gulden, nagenoeg wat wij in ons verkiezingsprogramma hadden, veiligheid voor meer politie, voor meer cellen, voor de rechtelijke macht zodat de hele justitiële keten meer ruimte krijgt.

Ik noem als vierde punt kinderopvang. Wij hadden daarvoor, als ik het wel heb, 300 miljoen in het verkiezingsprogramma er komt 400 miljoen gulden zowel langs fiscale als langs directe weg en ook daarvan denk ik dat wij allen zullen zeggen dat we daar erg tevreden mee moeten zijn.

En dan als vijfde punt, want ik meen te weten dat er nogal wat provinciale en lokale bestuurders in deze zaal zitten, vorige keer in 1994 was het zo dat er veel meer ombuigingen waren dan intensiveringen en zoals bekend delen lagere overheden in lief en leed van de Rijksoverheid dus in 1994 was het zo dat wij gemeentefondsen en provinciefondsen moesten korten er werd meer bezuinigd dan dat er werd nieuw uitgegeven.

Vandaag de dag is de toestand geheel anders er wordt meer nieuw uitgegeven dan dat er wordt omgebogen en dat betekent dat ook de lagere overheden meer geld krijgen.

Ook dat is in een oplopende reeks tot het jaar 2002 maar het totaal is 2,1 miljard gulden dat betekent een reële groei per jaar van 2% en mij dunkt dat alle gemeenteraadsleden, provinciale raadsleden en natuurlijk gedeputeerde wethouders daar zeer tevreden mee kunnen zijn, er komt meer geld beschikbaar voor de lokale taken.

Dames en heren, dat is het eerste punt, het eerste aspect van het regeerakkoord dat ik onder uw aandacht zou willen brengen.

Het tweede aspect is dat van het financiële kader.

Tijdens de onderhandelingen die lang, te lang, hebben geduurd zijn er velen normen over tafel gegaan zoals de 'Zalm-norm', waar ik zo meteen op terug kom, maar er was ook een 'Bolkestein-norm', dat weet u misschien niet maar dat kan ik nu dan zeggen, en die norm was $I = O$, Intensiveringen is gelijk aan Ombuigingen.

Oud geld voor nieuw geld maar dan ook geen nieuw geld zonder oud geld.

Dames en heren, het spijt me dat is niet gelukt.

Het is niet gelukt want de intensiveringen die beslaan 9¼ miljard gulden, de ombuigingen beslaan 7¾ miljard gulden en daar zit 1½ miljard gulden tussen. Het had wat mij betreft, wil ik u ook wel bekennen, ook wat minder gekund.

Er waren bepaalde uitgave categorieën, zoals specifiek werkgelegenheidsbeleid, waar het wel wat minder had gekund ook wat betreft specifiek inkomensbeleid maar men regeert niet alleen, wij regeren met twee andere partijen, men kan niet in alles zijn gelijk binnen halen, en voeg ik daaraan toe sommige van de uitgave categorieën, ik heb er vijf genoemd, zijn

natuurlijk ook voor ons van zeer groot belang, ook wij stellen zeer veel belang in onderwijs, zorg en justitiële ketenen en al die andere zaken dus ik zeg nogmaals die uitgaven hadden wat mij betreft wat minder gekund maar ook onze partij stelt belang bij datgene waar wij dat nieuwe geld aan zullen besteden.

Het grote pluspunt dat daar tegenover staat is dat de zogenaamde 'Zalm-norm' is bevestigd.

Dat is een tamelijk technische zaak maar in het kort uiteengezet betekent het dat er een strikte scheiding is tussen inkomsten en uitgaven van het kabinet van de regering dat wat betreft de uitgaven als daar meevallers zijn dat die mogen worden gebruikt voor andere uitgaven en dat als er meevallers zijn aan de inkomstenkant, zoals wij dat de afgelopen vier jaar hebben gezien, dat die meevallers alléén mogen worden gebruikt voor ofwel lastenverlichting ofwel vermindering van het financieringstekort, dat is een gouden formule die ons de afgelopen vier jaar goed ter stane is komen te staan en dat in de komende vier jaar ook zal doen ook al wordt de economische groei wat minder.

We hebben aangedrongen op een gematigde economische groei als veronderstelling voor het regeerakkoord, 2% gedurende vier jaar 8% in totaal ook dat was omstreden maar goed dat is aanvaard.

Wij zijn een beetje verwend geraakt door de afgelopen vier jaar omdat het economische getij ons zo mee heeft gezeten.

We mogen niet uitsluiten dat dat in de komende vier jaar minder het geval zal zijn, dit jaar is goed bijna 4% of misschien zelfs iets meer, dat weet de heer Zalm precies, en volgend jaar ook 3% of daarboven, maar ja dan breken er jaren aan met betrekking waar toen men zich toch moet afvragen of dat fraaie economische weer bewaard zal blijven en vandaar dat het zo belangrijk is dat wij uit zijn gegaan van een behoedzaam scenario en dat die 'Zalm-norm' is vastgespijkerd.

En dat zal dan leiden, zo vertrouw ik, tot een snelle daling van het financieringstekort want vorig jaar was goed, dit jaar zal het waarschijnlijk wat minder goed zijn vanwege de meevallers die vorig jaar hebben gehad en die zich niet zullen herhalen, het volgend jaar hebben we een tegenvaller voor wat betreft de gasbaten, ik vraag verontschuldiging voor al die technische details, dus dan zal het financieringstekort misschien ook minder kunnen dalen dan wij zouden willen maar ik hoop toch dat wij allen aan het einde van de rit die voor ons ligt zullen zien dat het financieringstekort is weggesmolten

als sneeuw voor de zon en dat zal voor mij persoonlijk, maar ik denk ook voor onze hele partij, een grote voldoening zijn.

Daarnaast hebben wij het belastingplan voor de 21^e eeuw.

Dat is een onderdeel van dat financiële kader waar ik het nu over heb, ik zal u ook wat dat betreft niet vermoeien met de details, de heer Zalm, de heer de Grave, de heer Hogervorst hier allemaal aanwezig zullen u daar precies over kunnen inlichten.

Drie punten zal ik naar voren brengen, in de eerste plaats het punt dat onze partij bij herhaling heeft benadrukt en dat is dat wij een verschuiving wensen van directe naar indirecte belastingen, de VVD heeft altijd een verschuiving van directe naar indirecte belasting voorgesteld en dat gebeurt nu.

De ECO taks wordt vergroot, de BTW wordt verhoogd, dat zijn beide denivellerende maatregelen en daarvoor in de plaats worden de tarieven aanmerkelijk verlaagd.

De nieuwe tarieven zullen omstreeks de volgende niveaus bereiken, toptarief 52% daaronder 42% dan 37% en tenslotte 31%.

Dat is een aanmerkelijke verlaging van directe belastingen en wij hebben dus bereikt waar de VVD jaren om heeft gevraagd.

Daarmee gepaard gaat een lastenverlichting van 4,5 miljard gulden en dat is ook iets waar onze partij altijd de nadruk op heeft gelegd.

Niet alleen omdat het aangenaam is wat meer van het eigen zelfverdiende geld terug te zien maar ook omdat lastenverlichting van essentieel is voor banengroei en, zoals de partijvoorzitter heeft gezegd, wij hopen de komende vier jaar 450.000 nieuwe banen te creëren.

Iedereen weet hoe belangrijk dat is voor de cohesie van onze samenleving.

Het derde element dat ik slechts in het kort zal noemen dat is het element van de investeringen. De regering, dit kabinet en de komende kabinetten, is van plan tussen nu en het jaar 2010, dat bestrijkt dus drie periodes van vier jaar, 28,5 miljard gulden uit te geven aan investeringen niet alleen in infrastructuur maar ook in allerlei andere zaken, de kwaliteit van de grote steden, investeringen in informatica voor het onderwijs, u vindt dat allemaal in het regeerakkoord daar is het keurig opgesomd, het heet de zogenaamde ICCS lijst en u vindt daar die opsomming van 28,5 miljard gulden, dat is dus tot het jaar 2010.

En het bijzondere daarvan is dat van die 28,5 miljard 22,2 miljard gulden nu reeds is belegd met geld.

Ik zou wel eens willen weten hoeveel regeringen in Europa en daarbuiten in staat zijn om te zeggen tot het jaar 2010 geven we zoveel geld uit en 75 of 80% daarvan is reeds voorzien in de meerjarenraming.

Mij dunkt weinig regeringen kunnen dat doen en ik ben blij dat wij daar wel toe in staat zijn.

Dat geeft veel stabiliteit aan die verschillende uitgavencategorieën en dat is belangrijk. Stabiliteit voor het regeren is van zeer groot belang en wij hebben dat bereikt. Is alles koek en ei op dit punt? Nee.

Op dit punt zijn er onderdelen die ons mishagen, één daarvan is... is dat geen goed woord 'mishagen'? ja. ik hoor hier afkeurend gemompel van de voorste rij maar ja ik stap daaroverheen.

Er is te weinig geld voor de aanleg van wegen, te weinig geld.

Zeker ook ik ben voorstander van het openbaar vervoer, ik woon per slot van rekening sinds kort langs het Amstel-station dus lang leve de METRO en de trein naar Den Haag waar ik binnenkort een veelvuldig gebruiker van zal zijn dus ik ben glad voor het openbaar vervoer en iedereen weet dat het ook een absolute noodzaak is om in de Randstad te komen tot meer openbaar vervoer in de vorm van sneltrams of wat verder ook mogelijk mogen zijn maar het oplossen van de knelpunten van de grote wegen en ook van de niet zo grote wegen is een absolute noodzaak en ik ben dan ook buitengewoon benieuwd hoe mevrouw Netelenbos en meneer Pronk dat varkentje gaan wassen. Dat is dus een duidelijk minpunt.

Ik herhaal wat ik eerder heb gezegd, mijn handtekening staat onder het regeerakkoord, onze fractie is daar unaniem voor geweest dus wij leggen ons neer bij die situatie maar het is nog steeds een graat die mij steekt in de keel.

Het tweede punt is Schiphol.

Ik had gehoopt dat een onderdeel van de formatiegesprekken een besluit zou zijn over Schiphol, het heeft niet zo mogen zijn, er waren ambtelijke adviezen die elkaar tegenspraken, er wordt gestreden over de vraag hoe belangrijk die tegenspraak nu wel was en waar het nou precies aan haperde, hoe dan ook dit punt is eigenlijk blijven liggen mag ik wel zeggen maar in ieder geval staat er een ferme afspraak in het regeerakkoord dat voor kerstmis een beslissing daarover zal worden genomen en ik mag aannemen dat de Kamerfractie het kabinet daaraan zal houden.

Tot zover wat betreft de investeringen, dat was het derde aspect.

Het vierde aspect is het bestuur en ik loop snel even de zaken langs.

Vijf punten wat betreft bestuur.

In de eerste plaats dan de dualisering op gemeentelijk niveau.

Er ligt nu een wetsontwerp in de Kamer dat het mogelijk maakt om wethouders van buiten de raad te kiezen, de Kamer moet dat nog behandelen maar het betekent toch een overstap naar dualisering op gemeentelijk niveau met alle voetangels en klemmen.

Met alle voetangels en klemmen want dat betekent dus ook dat gemeenteraden tussentijds naar huis kunnen worden gestuurd, althans in de verre toekomst zou die mogelijkheid bestaan, dat brengt ook weer nadelen met zich mee dus het is allesbehalve gesneden koek.

En om die koek te snijden komt er een staatscommissie die zich daarover gaat buigen, die zich ook gaat buigen over de eventuele verkiezing van de burgemeester, ook daarover staat een passage in het regeerakkoord.

Dat is niet naar de zin van de VVD, wij zijn daar nooit een voorstander van geweest en wij staan niet alleen.

Ook in andere partijen zijn burgemeesters en raadsleden en invloedrijke personen die zich daartegen verzetten en we zullen dan ook zien hoe dat debat verder verloopt, wijziging van de grondwet is daarvoor nodig en die staatscommissie die zal zonder twijfel verstandige voorstellen op tafel leggen. Wij hebben ons niet gebonden, de VVD heeft zich niet gebonden aan het advies van die staatscommissie dus wij zullen zien hoe die experimenten op dat terrein zich verder ontwikkelen.

Het tweede punt is dat van de juridisering van ons land, ook daarover staat een uitgebreide passage in het regeerakkoord, zelf heb ik eraan gehecht dat iets dergelijks werd opgenomen, het had wat mij betreft nog wat krachtiger gekund, toch is hiermee een belangrijke stap gezet op weg naar een afslanking van het bezwaar beroeps en hogere beroepsprocedures en naar een beperking van die bezwaar beroep hoger beroep tot belanghebbenden in strikte zin van het woord.

Wij hebben dat punt nog niet bereikt maar we hebben een belangrijke stap in die richting gezet en ik hoop dat dit zal leiden tot een stroomlijning van de procedures want 22 jaar vliegveld Beek is wel een beetje erg lang.

Het derde punt is de kwaliteit van de Rijksdienst, ook daar is veel over gesproken met nadruk op de algemene bestuursdienst, die vanaf schaal 16 en daarboven de ambtenarij, althans de rijksambtenarij, zal omvatten en dat is ons bekend een hele belangrijke zaak omdat wij vinden dat de

zogenaamde ambtelijke loopgravenoorlog toch zo spoedig mogelijk zal worden beslecht.

Alle ambtenaren in de rijksdienst komen in dienst van het ministerie van Binnenlandse Zaken zij komen dan feitelijk te werken op de verschillende ministeries maar dat zal een flexibel contract zijn van bijvoorbeeld vijf of zes jaar en zij kunnen dus altijd terugvallen op Binnenlandse Zaken voor hun verdere carrière.

Het vierde punt dat ik zou willen noemen is het politiebestedel, ook daarover valt veel te zeggen en de nieuwe minister van Justitie in ons midden hier, mijn voormalig ondervoorzitter Ben Korthals, kan daar veel over zeggen, de trend is in de eerste plaats een groter gewicht van het ministerie van Binnenlandse zaken voor het bestuur voor het aansturen van de politie en in de tweede plaats is de trend in de richting van een grotere mate van centralisatie zodat de minister van Binnenlandse Zaken, wat betreft het bestuur maar natuurlijk ook de minister van Justitie ter zake van de bestrijding van de criminaliteit zodat die twee ministers de eerste voorop en de tweede daarna een groter aandeel kunnen hebben in het aansturen van de politie.

Het vijfde punt is het asielbeleid, het asielvraagstuk is een zeer belangrijk vraagstuk dat ons nog lang zal begeleiden en onze fractie heeft daar het een en ander te berde gebracht.

Dat heeft geleid tot een substantiële paragraaf in het regeerakkoord, wij hopen allemaal dat deze paragraaf snel zal kunnen worden neergeslagen in wetgeving en in beleid, we prijzen ons gelukkig dat een vooraanstaand lid van de Partij van de Arbeid, de heer Job Cohen zoals bekend voorzitter van de Partij van de Arbeid fractie in de Eerste Kamer, dat die onder leiding van Ben Korthals de minister het asielzoekervraagstuk ter hand zal nemen, wij zijn daar zeer gelukkig mee, en wij hopen dat wetgeving en beleid binnenkort zal leiden tot een verdere beheersing van dat punt.

Dames en heren, alles overziende heb ik er geen enkele moeite mee u te zeggen dat het nieuwe regeerakkoord degelijk, deugdelijk en goed doortimmert is en dat het het keurmerk van onze partij draagt.
Nu is papier geduldig.

Het komt er natuurlijk aan op de wijze waarop het regeerakkoord wordt uitgevoerd, men kan het meest fantastische regeerakkoord van de wereld schrijven als het niet door kundige bewindspersonen wordt uitgevoerd dan loopt het

... zij kennen elkaar goed, ik ken hen goed, zeer goed, ik weet dat zij goed kunnen samenwerken dat het een team is met daadkracht en cohesie. Ik zal binnenkort, over enkele minuten, hen aan u voorstellen want dat wil onze traditie en zoals u weet houd ik van traditie en zeker van de traditie van onze partij, maar voordat ik dat doe zou ik nog iets willen zeggen over mijn eigen positie.

Ik ben in januari 1978 lid geworden van de Tweede Kamer, en ik heb deel uitgemaakt van twee kabinetten eerst als staatssecretaris voor Economische Zaken belast met de handelspolitiek en de mededingingspolitiek in het kabinet Lubbers één.

Daarna ben ik een dik jaar, zo'n 14 of 15 maanden minister van Defensie geweest in het kabinet Lubbers twee, en zoals u weet ben ik op koninginndag 1990 fractievoorzitter van de Tweede Kamer geworden en daarmee politiek leider van onze partij.

Dat betekent dat ik nu acht jaar fractievoorzitter ben geweest en bij mij weten is dat de langste periode sinds de heer Oud, en ik heb in die tijd zoals ik heb gezegd leiding gegeven aan zeven verkiezingen en bij alle verkiezingen hebben wij dus winst geboekt.

Het is mijn mening dat het nu tijd is voor een ander want wij staan aan het begin van een nieuwe tijd. Wij staan aan het begin van een nieuwe tijd, wij hebben behoefte, de fractie heeft behoefte en ik de partij ook, aan nieuwe dynamiek aan een nieuwe stijl aan een nieuw elan en dus aan een nieuwe man.

Ik heb in het vroege najaar daarover gesprekken gevoerd met deze en gene en natuurlijk ook met het slachtoffer in kwestie, met Hans Dijkstal, en zoals u heeft vernomen uit de media is Hans Dijkstal bij acclamatie, dus unaniem, tot voorzitter van de Tweede Kamerfractie verkozen.

Zelf ben ik van plan lid te blijven van de Tweede Kamer om daar desgewenst mijn mening te geven, misschien niet altijd gewenst, maar in ieder geval mijn mening te geven en mij bezig te houden met andere zaken die wellicht voor onze partij van belang zouden kunnen zijn.

Ik blijf dus lid van de Tweede Kamer maar ondertussen blijf ik ook beschikbaar voor een andere openbare functie.

We zullen zien of dat ook werkelijkheid wordt maar ik zeg u ik ben in de komende vier jaar of lid van de Tweede Kamer of vervul ik een openbare functie en we zien hoe dat verder zal lopen.

Ik verwelkom dus van ganser harte Hans Dijkstal die ik ken sinds het jaar 1976 toen hij voorzitter van de afdeling Wassenaar dan wel bestuurder van de kamercentrale Leiden was en in 1976 kwam ik met de hoed in mijn hand daar mijn opwachting maken, steun verzoekende in de toen geldende procedure om lid te worden van de Kamer en dat is waarachtig nog gelukt ook dus ik verwelkom hem ten zeerste.

Ik weet zeker dat hij de VVD verder omhoog zal kunnen leiden want, dames en heren, als wij onze zaak goed behartigen en als wij het spel goed spelen dan is het onvermijdbaar dat de VVD de grootste partij van het land wordt. De hele onderstroom in de samenleving gaat in onze richting en wij hebben nu voor de tweede keer een coherente daadkrachtige ploeg voorgesteld om de regering te vertegenwoordigen en het land te besturen.

Ik heb daar geen enkel twijfel over, ik wel eens gezegd wil een politieke partij succes hebben dan zijn drie zaken noodzakelijk, en dat zijn dan drie andere zaken dan de zaken die ik daarnet noemde, en die drie zaken zijn: 'eenheid, identiteit en presentatie'.

Ik ben er zeker van dat onze partij die eenheid die ons nu kenmerkt zal voortzetten wat betreft de presentatie kan niemand Hans en de toekomstige fractie iets leren en de identiteit van de VVD van onze partij is glashelder, is kristalhelder, en zal, dat weet ik zeker, zo ook blijven.

Dames en heren, dat is wat ik zou willen zeggen in dit gedeelte van mijn toespraakje en ik zou nu willen overgaan naar het presenteren van de nieuwe leden van de regering.

Ik begin dan bij de staatssecretarissen om te beginnen zou ik Hans Hogervorst willen vragen hier naast mij plaats te nemen. Hij is de Benjamin van het gezelschap, de jongste bewindspersoon is 42 jaar en de oudste is overigens Ben Korthals met zijn 54 jaar, ik weet niet of hij het leuk vindt dat ik hem daaraan herinner maar het is nu eenmaal een feit, de gemiddelde leeftijd van onze ploeg is 47 jaar, ik heb wiskunde gestudeerd dus die sommen gaan mij makkelijk af, hij is bij de fractie gekomen in '86 als medewerker hij is dus zeer vertrouwd met het werk wat hij gaat doen als staatssecretaris op Sociale Zaken en de opvolger van Frank de Grave en wij wensen hem veel geluk toe vooral in het licht van het feit dat zijn grote tegenstrever Rik van der Ploeg nu de cultuur gaat doen.

De tweede persoon is Johan Remkes die ik zou willen vragen naast Hans Hogervorst plaats te willen nemen.

Zijn aanwezigheid mag niet verbazen. Ook hem heb ik ontmoet toen ik 'Shapobah' in 1976 het land afreisde, hij was toen voorzitter van de JOVD dus ook iemand die gepokt en gemazeld is in onze partij, 12 jaar gedeputeerde van Groningen, nu komt hij een ongemakkelijk bestaan voeren tussen aan de ene kant de heer Pronk en aan de andere kant mevrouw Netelenbos en in de Kamer de heer Adrie Duijvestein, dus dat wordt gezellig.

De derde staatssecretaris is Henk van Hoof, hier aanwezig.

Henk van Hoof heeft 16 zestien jaar bij de Marine gezeten, gewerkt als officier in de Koninklijke Marine, het is dan ook een goede zaak dat hij op het ministerie van Defensie is terechtkomen, hij zal zich daar ook overeenkomstig zijn verleden zich bezighouden met het personeelsbeleid, in de Marine was hij onder andere onderhandelaar aan vakbondskant voor in de gesprekken die daarover gingen en zoals u weet daarna heeft hij een aantal jaren voor de MHP gewerkt.

We zijn zeer tevreden dat deze telg van Den Helder bij ons is.

Hij heeft één ding gemeen met Ad Melkert, ze hebben beide hun snor afgeschoren maar dat is dan ook de enige overeenkomst tussen die twee mensen.

Ik ga nu de vierde staatssecretaris aan u voorstellen en dat is Gijs de Vries. Gijs de Vries hebben wij jaren lang en node moeten missen, hij heeft zich in Europa een grote reputatie verworven, hij is ook de voorman van het 45 man en vrouw tellende complement van de liberalen in het Europees Parlement, wij prijzen ons gelukkig dat langs die weg wij meer kennis van het Europees Parlement binnen halen, we zijn blij dat hij tussen ons nu aanwezig is en dat hij de belangrijke maar moeilijke taak krijgt om de betrekkingen met de eilanden in de West op een betere leest te schoeien want alles daar is niet pluis, de problemen verschillen daar aan de ene kant Aruba aan de andere kant de Antillen en hij moet dat dus allemaal uitpluizen.

En dan tenslotte Monique de Vries.

Monique de Vries heeft de afgelopen jaren bekendheid gekregen als behartigster van de belangen van het hoger onderwijs, natuurlijk met hier en daar een kritische noot want niet verbaasd gezien het beleid van de minister die nu in Washington zit als ik het wel heb.

Zij heeft daar naam mee gemaakt en is daarnaast ook één van de dames van Linda, Roos en Jessica geweest, ik geloof Roos maar dat weet ik niet meer, nee? Nou dan was het een ander.

Ze heeft dat belangrijke terrein dus vier jaar behartigd en is zoals u ook weet oud-voorzitster van de Organisatie Vrouwen in de VVD en heeft dus heel veel krediet in onze partij en aangezien een politicus en een politica, tegenwoordig schijnt het ook politicus te heten maar ik ben tegen verkrachting ook van de Latijnse grammatica dus ik blijf maar politica zeggen, maar een politica moet verschillende departementen aankunnen en zei zal dus op Verkeer en Waterstaat moeten proberen om datgene wat haar taak wordt zo goed mogelijk vervullen en wij hebben daar alle vertrouwen in.

Ik kom nu toe aan de ministers en ik zou weer willen beginnen met de Benjamin, ik weet niet of dat helemaal klopt, maar in ieder geval Frank de Grave, Frank zou je naar voren willen komen.

Iedereen kent Frank de Grave, ik ken hem sinds 1982, mag ik overigens opmerken dat ik alle bewindspersonen die de VVD voorstelt jaren en jaren ken, ik vond het niet verantwoord om iets maar op de tast te doen.

In een interview heb ik gezegd dat alleen zij die 'tryed en trusted' dus zij die echt bewezen hadden in de praktijk de functie aan te kunnen dat zouden worden voorgesteld en Frank is er daar natuurlijk één van.

Zoals u weet is hij in 1982 in de Kamer gekomen, hij is na verloop van tijd financieel woordvoerder geworden, hij is een jaar of zes wethouder van onze hoofdstad en onderburgemeester van diezelfde stad geweest en is nu sinds twee jaar staatssecretaris van Sociale Zaken, wordt in die functie door zijn buurman hier opgevolgd, hij zelf wordt minister van het departement dat zijn familie dierbaar is want vader en grootvader waren militairen en hij komt dus voort uit een militaire traditie, mag ik overigens opmerken dat ik hier drie oud-voorzitters van de JOVD zie, eerst Johan Remkes, daarna Gijs de Vries en nu Frank de Grave hetgeen eens te meer, en Loek Hermans is vice-voorzitter geweest die krijgt u zo meteen te zien, hetgeen eens te meer bewijst wat een belangrijke kweekvijver die jongerenorganisatie is ook al zegt zij zo nu en dan domme dingen.

Dat is dan de volgende persoon, Loek.

Loek Hermans is zes maanden eerder lid van de Kamer geworden dan ikzelf, dat was dus mei 1977 ik ben daar zelf later ingeschoven omdat Els Veder zo aardig was om voor mij plaats te maken toen kreeg ik zelf een kansje in januari 1978, Loek was mij voor en hij is bekend bij iedereen niet alleen vanwege zijn Kamerlidmaatschap, burgemeesterschap van Zwolle, commissaris in Friesland, wie had gedacht dat een Limburger zich zo thuis zou voelen in Friesland, er komt overigens een Friese maffia aangevoerd door onze toekomstige vice-ministerpresident, niemand kan meer klagen over

een Randstad kabinet dus dat is allemaal fantastisch en Loek krijgt een ministerie dat liberalen altijd heel erg belangrijk hebben gevonden, het ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap.

Ik zou gewent hebben dat het niet OCW maar OKW zou zijn Onderwijs en Wetenschap zijn namelijk ook vormen van cultuur dus die C dat moet eigenlijk de K van Kunsten zijn.

Er was eens een minister, wiens naam ik draag, die dat ministerie heeft geleid in de oorlogsjaren en het zou mijn lief waard zijn als het weer OKW zou kunnen worden maar goed dat laat ik aan de minister over, ik ben in ieder geval blij en ik denk dat wij allemaal blij zijn dat er eindelijk weer een liberaal minister van Onderwijs is en wij wensen hem allemaal veel succes.

Ben Korthals lid van de fracties in 1982 ook bestuurder van de kamercentrale Rotterdam geweest en de afgelopen vier jaar ondervoorzitter van de VVD fractie en ik ben hem daar zeer dankbaar voor want ik deed zelf van alles en nog wat en fladderde een beetje rond en hij was degene die de plaats innam van de voormalige gestaalde kader Joekes en Pattijnen, dat heeft hij in zijn eentje gedaan en de fractie heeft daar veel baat bij gehad.

Zoals wij weten was hij onze eerste woordvoerder op het terrein van justitie, ook politiewoordvoerder meer in het bijzonder.

We zijn blij dat dat departement, waar veel moet gebeuren, dat hij en als staatssecretaris Job Cohen dat nu gaan klaren, wij zijn erg benieuwd naar de resultaten en hebben daar alle vertrouwen in.

Ik kom nu toe aan de drie blijvers in het kabinet, als ministers althans, dat is in de eerste plaats Josias van Aartsen.

Josias en ik hebben elkaar voor het eerst ontmoet in 1976 toen ik probeerde van de grond te komen in onze partij en hij directeur van de Telderstichting was.

Ik heb toen ook het een en ander gedaan in die tijd voor de Telderstichting en sindsdien zijn wij altijd regelmatig met elkaar omgegaan, hebben elkaar gesproken meest bij de Chinees op de hoek van de straat waar ik in Den Haag woon, waar mijn appartement is en het Spui, ik herinner me dat nog zeer goed en het is mijn voor, voor, voorganger Hans Wiegel die hem heeft benoemd op het Secretariaat Generaal van Binnenlandse Zaken en u weet hoe dat verder gelopen is, hij is nadat hij van zijn verbazing was gekomen een buitengewoon kundig minister van Landbouw geworden echt een steunpilaar voor het kabinet, dat was niet makkelijk.

U weet welke dossiers er op dat terrein hebben gespeeld, het is natuurlijk ook een terrein waar veel in Brussel wordt bedisseld en wordt uitgemaakt en wordt geregeld en gereguleerd.

Tot enigszins mijn verbazing vertelde hij mij dat hij dat werk in Brussel wel leuk vond, toen dacht ik nou ja, waarom eigenlijk niet en zo is hij minister van Buitenlandse Zaken geworden en zo merkt u maar weer hoe dat gaat.

En nu dan de toekomstige minister van Financiën, wat zeg ik, de huidige én toekomstige minister van Financiën Gerrit Zalm.

Dames en heren, onze partij mag zich verheugen in een brede top en dat blijkt onder andere uit het aantal voorkeurstemmen dat deze en gene heeft weten te verwerven.

Erica ongeveer 125.000, Annemarie iets soortgelijks, ik zal haar zo meteen aan u voorstellen maar Gerrit Zalm had er ook zo'n 100.000 ongeveer een gelijk aantal als van mijn opvolger Hans Dijkstal.

100.000 voorkeurstemmen voor iemand die nieuw is in de politiek want daarvoor was hij, zoals bekend directeur van het Centraal Plan Bureau, dat is opmerkelijk en in die vier jaar heeft Gerrit Zalm niet alleen zijn stempel weten te drukken op het begrotingsbeleid van het kabinet maar hij heeft zich ook in en buiten onze partij zeer bekend weten te maken.

Wij kennen elkaar sinds de tijd dat ik staatssecretaris van Economische Zaken was, wij hebben samen een reis gemaakt naar een land als Hongarije En toen was Gerrit directeur van AEP, Algemeen Economische Politiek van het ministerie van Economische Zaken, en sindsdien hebben wij elkaar geregeld gezien en gesproken over hoe het zou moeten gaan met het Rijksbegrotingsbeleid en ik ben buitengewoon blij dat ik Gerrit heb kunnen overhalen om op zijn ministerie te blijven zitten, hij is de meest goedlachse minister van Financiën aller tijden en wij hopen dat de staat van 's rijksfinanciën hem in staat zullen stellen om in de toekomst ook nog veel te lachen. Één ding begrijp ik niet wat hij toch in die flipperkasten ziet, maar ja.

Als laatste Annemarie Jorritsma.

In een of ander interview zo'n jaar of tien geleden heb ik haar omschreven als deze voortreffelijke Friesin, misschien dat ze dat nog herinnerd, ik heb mijn mening sindsdien niet gewijzigd.

We kennen Annemarie allemaal, ik ken haar sinds 1982, we hebben lief en leed met elkaar gedeeld in de tijden die daarna kwamen en zij is in 1994 benoemd tot minister van Verkeer en Waterstaat en u weet hoe belangrijk dat ministerie is en hoe goed Annemarie het daar heeft gedaan.

Zij is een groot boegbeeld van onze partij, veel mensen herkennen zich in haar, het is goed dat zij vice-ministerpresident is geworden. Zij zal ons smaldeel in het kabinet aanvoeren en dat zal zij ongetwijfeld doen ten voordele in de eerste plaats voor ons land en in de tweede plaats voor onze partij, ik wens haar zeer veel geluk met deze eervolle positie en zal, zij het van een afstand, met zeer grote belangstelling zien hou het leiderschap haar afgaat.

Dames en heren, dat is wat ik u te zeggen heb. Ik geloof dat ze nu allemaal een bloemetje krijgen en ikzelf neem nu plaats achter de tafel voor het geval er nog vragen of opmerkingen over het regeerakkoord zullen zijn.